

#COMMUNIO

ČASOPIS STAROKATOLICKÉ CÍRKVE V ČESKÉ REPUBLICE

starokatolici.cz

Pastýřský list • Zamyšlení
POSTNÍ DOBA

Církev Švédska • Farní ekumena
EKUMENA

Nová místopředsedkyně
SYNODNÍ RADY

Jedním z témat, nad kterým v církvi od nástupu biskupa Pavla do úřadu intenzivně uvažujeme, je otázka prezentace naší církve směrem navenek.

Jak můžeme efektivně šířit Kristovo evangelium ve svém okolí v 21. století? Jakou roli dnes mají tradiční (tištěná) média? Nakolik bychom měli svou energii věnovat novým médiím?

Na setkáních presbyteria a různých komisí zaznívalo, že chceme společně hledat nové způsoby komunikace a evangelizace.

Přijal jsem nabídku a pověření biskupa Pavla a synodní rady, abych se od ledna 2018 ujal nové koncepce reprezentace naší církve.

Shodli jsme se, že těžiště naší komunikace chceme v průběhu tohoto roku přesunout do světa internetu: aktivně působíme na Facebooku a vstupujeme i na jiné sociální sítě, dokončuje se nový web, aktivně nabízíme médiím zajímavé lidi a témata, všem zájemcům už v těchto dnech začínáme zasílat pravidelný zpravodaj (*newsletter*).

Letošní ročník Communia tedy bude jakýmsi přechodným obdobím. Rádi bychom vás postupně motivovali, abyste se registrovali k odběru novinek na www.starokatolici.cz/newsletter, sledovali nás na Facebooku a naučili se používat *#starokatolici* na svých fotkách a ve svých příspěvcích.

Děkuji všem, díky kterým tady máme první letošní číslo Communia a věřím, že pro vás bude zajímavé!

↳ **Martin Kováč**

Pastýřský list biskupa Pavla k postnímu období 2018	2
Zahajujeme dialog s ECAV v ČR	4
Starokatolické církve Utrechtské unie oslavily plné společenství s Církví Švédska	5
Půst? A co to vlastně je?	8
Podobenství o ztraceném synu, či o milujícím otci? Postní zamyšlení tábořského faráře	10
Nová místopředsedkyně synodní rady .	12
Teologická studie: Úrok, lichva, etika .	14
Příběh pro naše nejmenší	20
Z aktivit našich farností: Lednové ekumenické události v Šumperku	23
Pozvánka: Týden duchovní obnovy 2018	25

COMMUNIO – vydává Starokatolická církev v ČR, Na Bateriích 27, Praha 6, 162 00

ISSN 1805-1243

Registrační číslo MK ČR E 20002

Vyšlo 5. 3. 2018

e-mail: stkat@starokatolici.cz

www.starokatolici.cz

Za toto číslo zodpovídá redakční rada.
Náklady na výrobu tohoto čísla činí 20 Kč. Děkuje se za příspěvek na papír a tisk.

Neoznačené fotografie archiv redakce.

Pastýřský list biskupa Pavla k postnímu období 2018

„Unést sebe, v tichosti zaslechnout Boží hlas a vzdát Bohu díky za to, co nám dává a nereptat, to mohou být úkoly pro nás všechny v letošní postní době.“

Milí přátelé, sestry a bratři,

srdečně vás zdravím na začátku postní doby.

V loňském roce jsem se v pastýřském listě zamýšlel nad důležitostí modlitby v tichu a chci na to navázat i letos. Ticho se k postu hodí a opakování je matka moudrosti, říká se.

Věříme, že v tichu zaslechnou Boží vyvolení jeho hlas, který v lomozu světa zaniká a bývá přeslechnut. Kdo si dokázal najít čas na ticho nebo alespoň na ztišení se, mohl si vyzkoušet, jaké plody takové aktivní bytí v tichu přináší. Zjistil, že je mu lépe, a to nejen v rovině spirituální, ale rovněž v rovině psychické.

Jsmo stále přehlaceni hlukem, podněty, výzvami, reklamou, manipulacemi, lží a propagandou. Usilují o naše peníze, pozornost či volební hlas. Jsme obklopeni podněty a výzvami, podobně jako je obloha nad našimi městy zalita světelným smogem. Pro světelný smog nevidíme hvězdy na obloze. A pro tento smog z hluku a podnětů často přeslechneme tichý hlas Boha, který se nevnučuje a necpe do našich myslí a peněženek, ale stojí jako poutník u dveří našich srdcí, na které klepe a rád by se stal naším milým hostem. (Srov. Zj 3,20)

Vyrůstal jsem na vesnici. V klidu, tichu, bez lomozu a světelného smogu. Jako dítě jsem v mrazivých večerech a nocích chodil do kostela a zpátky domů a po cestě pozoroval hvězdné nebe nade mnou a vnímal krásu hvězdami poseté zimní oblohy, pod nohama křupal zmrzlý sníh a já cítil tu voňavý, tu štiplavý kouř, podle toho, čím lidé doma zrovna topili. Hvězdy byly vidět a Boha bylo „slyšet“ v té kráse stvoření. (Srov. Ž 8,4)

Všichni máme příležitost zažít Boží dotyk, jen musíme mít „talent“, štěstí na „ideální pozorovací podmínky“, anebo se naučit ten „talent“ v sobě hledat a stejně tak i „vhodné pozorovací podmínky“. Hvězdáři tyto ideální podmínky aktivně vyhledávají. Učme se to od nich a hledejme ticho, které je cestou ke slyšení a porozumění. (Srov. Mt 5,5)

V tichu však čekají i nástrahy. Zklidní se a zaposlouchá ten, kdo umí ticho přijmout. Naopak však znervózní ten, kdo je

zvyklý na masáž hlukem a podněty. Ten totiž, kdo nevydrží sám, vpouští často a rád, ne-li pořád, svět a jeho nároky na obsazení všech našich receptorů do své mysli i svého srdce. Tak je zahlcen až přehlcen – ale nemusí být sám se sebou. Boha neslyší, ale hlavně neslyší ani sebe. A to je mu ziskem, protože sám sebe nese.

Setkal jsem se kdysi v klášteře s mladým mužem, který studoval teologii a chtěl být knězem. V tichu kláštera však nedokázal vystát sám sebe – potřeboval podněty, které se mu nedostávaly, a tak si v sebeobraně nasazoval sluchátka s hudbou a proudem zvuku plnil prázdnotu. Druhý den odešel zpátky do světa, protože nesnesl v tichu sám sebe.

Zkusme i v tomto postě nechat naše myšlení i srdce orientovat se na Boha. Vždyť postní volání k obrácení, jak čteme v Písmu, není o obrácení se odněkud někam, ale z každé své osobní situace k Bohu. „Obrátte se ke mně, ať jste spaseny, všechny zemské končiny – vždyť já jsem Bůh a žádný jiný není,“ čteme u proroka Izajáše. (Iz 45,22 B21) Zkusme i letos poodstoupit ze světa podnětů a hluku a v tiché modlitbě někde v koutku a o samotě pomalu a beze spěchu budme sami s naším Bohem. Uslyšíme i sebe samé – to nás může překvapit – a, dá-li Bůh, uslyšíme i Jeho.

A budme spokojení a nestěžujme si. Po materiální stránce se máme lépe, než se lidé v těchto místech kdy měli. Naši zemi se po desetiletí vyhýbají války a konflikty, svobodně cestujeme, studujeme a můžeme vyznávat svoji víru. A přesto

mnoho z nás, včetně křesťanů, reptá, stěžuje si, brblá a všechno zpochybňuje. Naši předci byli spokojení s málem a za to málo chválili Boha. My jsme často přehlčeni vším možným, a nespokojení. Možná to pramení ze strachu, abychom o to všechno nepřišli, protože si bez toho všeho už svůj život neumíme představit. A děláme si zbytečné starosti...

***ZKUSME I LETOS POODSTOUPIT ZE SVĚTA
PODNĚTŮ A HLUKU A V TICHÉ MODLITBĚ
NĚKDE V KOUTKU A O SAMOTĚ POMALU
A BEZE SPĚCHU BUĎME SAMI S NAŠÍM
BOHEM. USLYŠÍME I SEBE SAMÉ – TO NÁS
MŮŽE PŘEKVAPIT – A, DÁ-LI BŮH,
USLYŠÍME I JEHO.***

I Ježíš sám nám říká, abychom se zbytečně nestresovali: „Copak si někdo z vás samými starostmi prodlouží život o jediný den?“ (Mt 6,27 B21). A svatý Benedikt ve své řeholi důrazně kárá ty, kteří reptají: „Kdo potřebuje méně, ať děkuje Bohu a není zarmoucený. Kdo však potřebuje více, ať se pro svou slabost pokoří a nevynáší se tím, že mu bylo prokázáno milosrdenství. Tak budou všechny údy v pokoji. Hlavně ať se v žádném případě neobjevuje neřest reptání – ani slovem nebo posunkem.“ (RB 34,2-6)

Unést sebe, v tichosti zaslechnout Boží hlas a vzdát Bohu díky za to, co nám dává a nereptat, to mohou být úkoly pro nás všechny v letošní postní době.

K postu patří tradičně schopnost něco si odříct a zároveň se solidarizovat s potřebnými. Udělejme to, stejně jako vloni, podporou práce potravinových bank, které pomáhají účinně chudým lidem v materiální nouzi. Předem děkuji za vaši štědrost.

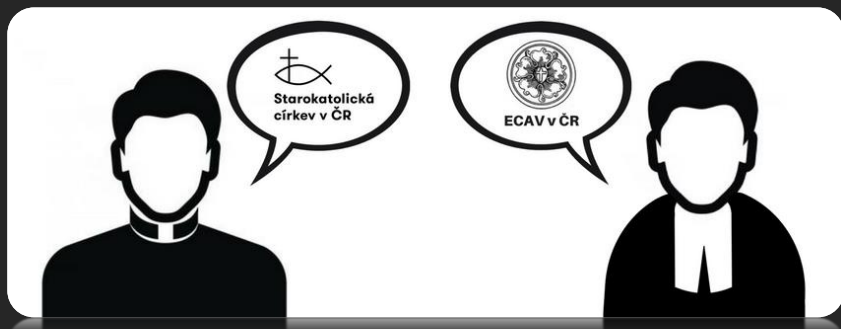
Přeji vám i sobě, aby se nám i letos v postě něco povedlo a přineslo nám to radost a pokoj a my prožili užitečný půst.

Váš

V Praze-Břevnově 13. února 2018

Zahajujeme dialog s ECAV v ČR

Starokatolická církev v ČR a Evangelická církev augsburského vyznání v ČR (ECAV v ČR) se rozhodly vytvořit společnou komisi pro ekumenický dialog.

Členové Synodní rady byli na zasedání dne 12. prosince 2017 informováni, že ECAV v ČR jmenovala za členy výboru Mariana Čopa, Davida Jurecha a Pavla Roubíka. Starokatolický výbor bude pracovat ve složení Pavel B. Stránský, Petr Jan Vinš a Petr Miencil.

Starokatolické církve Utrechtské unie již v listopadu 2016 vstoupily do plného svátostného společenství s Církví Švédska, největší luterskou církví v Evropě. Tato dohoda byla stvrzena také na zasedání Mezinárodní starokatolické biskupské konference (IBK), které se konalo v lednu 2018 v nizozemském Utrechtu.

Podpořme společně také svými modlitbami toto úsilí o hledání křesťanské jednoty!

↳ Martin Kováč

Starokatolické církve Utrechtské unie oslavily plné společenství s Církví Švédska

PRAHA/UTRECHT 20. ledna 2018: Starokatolické církve sdružené v Utrechtské unii v sobotu 20. ledna 2018 v nizozemském Utrechtu oslavily plné svátostné společenství s Církví Švédska. České starokatolíky reprezentoval biskup Pavel Benedikt Stránský.

Ve dnech 19. – 21. ledna 2018 zasedala v nizozemském Utrechtu Mezinárodní starokatolická biskupská konference, která sdružuje starokatolické biskupy v Evropě. V sobotu 20. ledna 2018 společně oslavili plné svátostné společenství s biskupy Církve Švédska (*Svenska Kyrkan*), největší luterské církve v Evropě, které je plodem několikaletého intenzivního ekumenického dialogu.

Plné svátostné společenství je jedna z nejvyšších forem ekumenické shody mezi církvemi. Věřící z církví v plném společenství mohou ve druhé církvi přistupovat ke všem svátostem, zejména k eucharistii, a duchovní těchto církví mohou předsedat eucharistii a vysluhovat svátosti v obou církvích.

Program lednového setkání v Utrechtu měl na pořadu dvě části: prezentaci ekumenické dohody a liturgickou oslavu církevní jednoty. „Naše církve chtějí v návaznosti na nedávné pětisté výročí evropské reformace, které jsme si připomněli v roce 2017, společně ukázat, že – navzdory bolestným historickým rozdílům – dnes jako křesťané různých tradic dokážeme najít společnou řeč a znovu dosáhnout plnou svátostnou jednotu,“ přiblížil významnou událost Pavel Benedikt Stránský, biskup Starokatolické církve v České republice. V sobotu odpoledne se v utrechtském Kongresovém centru od 13.30 hodin uskutečnila veřejná prezentace společného ekumenického doku-

mentu „Utrecht a Uppsala na cestě ke společenství“, v rámci které promluvili zástupci různých církví z několika zemí o důležitosti jednoty církve pro budoucnost.

Následně se od 15.30 hodin ve starokatolické katedrále sv. Gertrudy uskutečnila slavnostní vícejazyčná eucharistická bohoslužba, které předsedal arcibiskup Joris Vercammen, předseda Mezinárodní starokatolické biskupské konference a hlava nizozemských starokatolíků. Kázala Antje Jackelén, uppsalská arcibiskupka Švédské církve. Obě části programu byly otevřeny pro všechny zájemce.

Starokatolické církve Utrechtské unie zahájily dialog s Církví Švédska v roce 2005. V následujících letech se komise setkávala zpravidla dvakrát ročně: jednou ve Švédsku a jednou v některé z evropských zemí, kde působí starokatolická církev. V roce 2013 komise ukončila práci na závěrečné zprávě s názvem „Utrecht a Uppsala na cestě ke společenství“, která se stala základem procesu vedoucího k plnému svátostnému společenství.

„NAŠE CÍRKVE CHTĚJÍ V NÁVAZNOSTI NA NEDÁVNÉ PĚTISTÉ VÝROČÍ EVROPSKÉ REFORMACE, KTERÉ JSME SI PŘIPOMNĚLI V ROCE 2017, SPOLEČNĚ UKÁZAT, ŽE NAVZDORY BOLESTNÝM HISTORICKÝM ROZDÍLŮM DNES JAKO KŘESŤANÉ RŮZNÝCH TRADICÍ DOKÁŽEME NAJÍT SPOLEČNOU ŘEČ A ZNOVU DOSÁHNOUT PLNOU SVÁTOSTNOU JEDNOTU,“

PAVEL B. STRÁNSKÝ

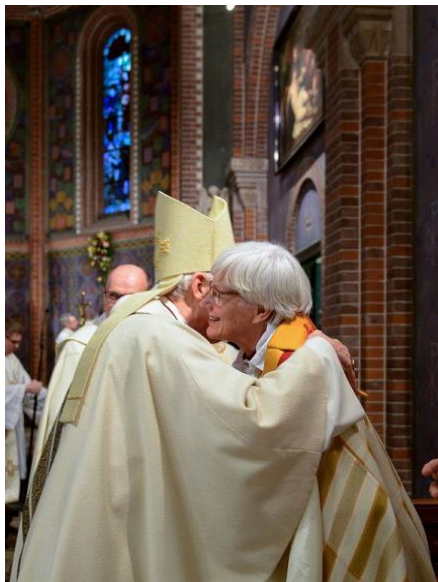
Oficiální dohodu o plném společenství podepsali se souhlasem místních církví arcibiskup Vercammen a arcibiskupka Jackelén 23. listopadu 2016 v katedrále v Uppsale. „Závěrečná zpráva dialogu je základním teologickým textem, který vede k uznání jednoty. Nevytvořili jsme něco nového. Objevili jsme naše společenství,“ vysvětlil tehdy arcibiskup Vercammen. Letošní slavnost v Utrechtu navazuje na setkání v Uppsale a jeho cílem je slavnostní přijetí dokumentu v centru evropského starokatolictví.

To, co společenství starokatolických církví Utrechtské unie a Církve Švédky, spojuje navzdory různým historickým zkušenostem, je předně bohatý liturgický život s eucharistií v srdci liturgického slavení, uchování historické apoštolské posloupnosti, jakož i možnost ordinace žen do služby jáhna, presbytera (kněze) a biskupa, tedy všech tří stupňů ordinované služby. Starokatolická církev v ČR ordinuje ženy od roku 2003 do jáhenské

služby a žádná z církví Utrechtské unie doposud nezvolila ženu do biskupské služby. Církev však především spojuje dlouhodobý závazek Ježíšovu požadavku na jednotu jeho učedníků, jakož i závazek dostát snaze o sjednocení křesťanských církví, přičemž takovou jednotu nechápe žádná z církví jako uniformitu.

V české starokatolické církvi projde tato dohoda konečnou recepcí ze strany synody v roce 2019, čímž se pro českou církev definitivně završí celý proces, nastoupený souhlasem synody k dialogu s Církví Švédska v roce 2013.

↳ informoval Martin Kováč
Foto: www.utrechter-union.org

Církev Švédska (*Svenska Kyrkan*)

- ☞ je největší luterská církev v Evropě a třetí největší na světě
- ☞ její centrum je v Uppsale a má celkem 13 diecézí
- ☞ v roce 2016 se k ní přihlásilo více než 6,1 milionu lidí (61,2 % švédské populace)
- ☞ je známá tím, že si zachovala tzv. historický episkopát v apoštolské posloupnosti a eucharistickou zbožnost
- ☞ od roku 1994 je v plném svátostném společenství s Církví Anglie prostřednictvím společenství z Porvoo
- ☞ na její čele v současnosti stojí arcibiskupka Uppsalý Antje Jackelén, první žena – arcibiskupka ve Švédsku

Půst? A co to vlastně je?

Vstoupili jsme společně do postního období, do období askeze počínajícího popeleční středou. Víme ale vůbec ještě, co to půst vlastně je?

Půst či askeze jsou neodmyslitelně spjatý s křesťanstvím. Vždyť i Ježíš se postil na poušti, než započal své životní dílo. Apoštol Pavel vyzývá ve svých listech k umrtvování těla.

Tento zvyk byl, jako mnoho jiných, převzat z židovství a souvisel s pokáním. Možná se nám před očima vyjeví obraz Jóba, postícího se v prachu. Možná si vzpomeneme na Davida, postícího se, ve snaze obměkčit Boha a přesvědčit Jej, aby ponechal život jeho dítěti, které se mu mělo narodit z hříchu s Betšebou. Připomeňme si však také prorokyni Annu, která viděla malého Ježíše, když jej Marie s Josefem přinesli do chrámu, a o které píše Lukáš. „Nevycházela z chrámu, ale dnem i nocí sloužila Bohu posty i modlitbami.“ Lk 2, 37

Askezi nalezneme ve všech duchovních tradicích. Víme například, že Buddha se postil pod posvátným stromem na místě, které se dnes nazývá Bódhgája, než tam dosáhl osvícení. Podobně se s půstem setkáváme v dalších náboženstvích. Znamé jsou fotografie indických satjásínů, jak sedí (polo)nazí v prachu a meditují o pomíjivosti všeho. V hinduismu vůbec naleznete detailně propracované postní systémy. Jóga doporučuje očistné půsty o úplňících a jeden den v týdnu. Také muslimský postní měsíc Ramadán je znám. Ví se také o tom, že indiáni a další s přírodou spjaté národy, mají mnohadenní půst spojen s důležitými momenty lidského života, zejména s mužskou iniciací.

Proč se ovšem postíme my, křesťané? Je to snad proto, abychom „vyrovnali“ své hříchy? Na nesmyslnost takového postoje upozorňuje Sírachovec: „Kdo se omývá po dotyku mrtvoly, ale pak se jí znovu dotýká, jaký má užitek ze své koupele? Právě tak člověk, který se postil za své hříchy, ale jde a znovu se jich dopouští: Kdo vyslyší jeho modlitbu? A nač mu bylo, že se pokořil?“ Sir 34, 25-26 Je zřejmé, že hříchů se sami svou snahou nezbatíme. Navíc přece víme, že: „... Kristus dal svůj život jednou provždy za hříchy, spravedlivý za nespravedlivé, aby nás přivedl k Bohu.“ 1 P 3, 18

Tak tedy se postíme snad proto, abychom (podobně jako David) tímto sebezáporem přiměli Boha, splnit nám konečně to, oč Jej žádáme? Není to ovšem pak jakási magie? Copak Boha lze k něčemu přinutit? Navíc nám příběhy ze života svatých dosvědčují, že ovládnout se a vytrvat v askezi nelze bez Boží pomoci. Jak to pěkně dosvědčil sv. Antonín Poustevník, když řekl: „Nikoli já, ale milost Boží je se mnou.“

Současně se však můžeme dočíst, že půst má jistou duchovní moc. Ježíš říká svým učedníkům, když chtěli vysvětlení ke své neschopnosti vyhnat démona: „Takový duch nevyjde jinak než modlitbou a postem.“ Mt 17, 21

Jak to tedy je?

Askeze, neboli řecky askésis, odkazuje na cvičení se k boji, nebo také upevňování disciplíny. K tomu také odkazuje Pavel,

když Timotea nabádá, aby snášel utrpení jako dobrý voják Kristův. (srov. 2 Tim 2,3) Snášení obtíží či utrpení vyžaduje vůli, která se dá posilovat. Pavel v dopise Korintským křesťanům zmiňuje, že své tělo zpevňuje a drží v přísné kázni. Jistě není dobré a z křesťanského pohledu smysluplné, předvádět nějaké heroické, asketické výkony, kterými si člověk ničí zdraví, nebo které posilují v člověku pýchu na vlastní výkon. Tento výcvik má mít za následek lepší připravenost na případné zkoušky. Stejně jako výcvik dává vojákovi větší šanci přežít, nám pomáhá askeze ve zvládání pokušení a obtíží života. Svatý Atanasius nám říká o již zmíněném Antonínu Poustevníkovi, že stále více a více ukázňoval své tělo, aby jej nepřítel nemohl svést.

ZŘEKNE-ME-LI SE DOČASNĚ NĚKTERÝCH VĚCÍ, NA KTERÝCH JSME (AŽ UŽ ZDÁNLIVĚ, ČI SKUTEČNĚ) ZÁVISLÍ, MŮŽE TO POSÍLIT NAŠI DŮVĚRU V BOHA, KTERÝ NÁM JE VŽDY NA BLÍZKU.

Jistě, my kdož žijeme ve světě a nikoli v pouštní poustevně, nemůžeme svůj duchovní boj vyhrotil až do takové úrovně. Můžeme však využít alespoň „záminky“, které nám poskytuje liturgický kalendář

a posilovat svou vůli. Snad se tím vyhnete zbytečným potížím, které bychom si mohli způsobit tím, že bychom pokusem přespříliš podlehli. Zasloužit spásu si tím však nemůžeme. Ta je striktně nezasloužená.

Je zde však ještě jeden důležitý (a snad vůbec nejdůležitější) důvod, proč se k půstu odhodlat. Dává totiž prostor na modlitbu a rozvoj vztahu s Bohem. Zřekneme-li se dočasně některých věcí, na kterých jsme (ať už zdánlivě, či skutečně) závislí, může to posílit naši důvěru v Boha, který nám je vždy na blízku. Navíc, pokud se omezíme v něčem, co má závislost na čas, můžeme takto získat čas pro modlitbu. Vlastně lze říci, že půst bez modlitby postrádá křesťanský smysl.

Askeze tedy podporuje modlitbu, modlitba zajišťuje rozvoj vztahu s Bohem a tento vztah nás vede k lásce k bližnímu. Vždyť Bůh je láska. Vynikajícím příkladem této provázanosti nám může být sv. František z Assisi.

Naši úvahu o smyslu půstu a askeze můžeme zakončit slovy z knihy Izijáše, která mohou být i jistou inspirací:

„Zdalipak půst, který já si přeji, není toto: Rozevřít okovy svévole, rozvázat jha, dát ujařmeným volnost, každé jho rozbít?“
Iz 58,6

↳ Kamil Kozelský

Podobenství o ztraceném synu, či o milujícím otci?

Postní zamyšlení tábořského faráře

Pokud člověk druhému neodpustí, zamkne se do vězení, k němuž má klíče jen on sám uvnitř. Odpustit a zapomenout, to dokáže asi jen Bůh.

Mám rád evangelium podle Lukáše. Jsem moc rád, že jsem byl zvolen tábořským farářem před 20 lety právě na svátek evangelisty Lukáše. Bylo to pro mne i takovým znamením od Pána, že mám hodně hovořit o Bohu milosrdném. Lukáš totiž uvádí texty, které ostatní tři evangelisté neuvádějí. Jedním z nich je i jeho 15. kapitola, kterou bych nazval „O ztracených“. Obsahuje totiž podobenství o ztracené ovci, ztraceném penízu a ztraceném synu. Spíše by se toto podobenství ale mělo jmenovat podobenství o milujícím otci, protože ten je hlavní postavou příběhu. Bůh je otec, který dává svému dítěti absolutní svobodu. Když chtěl syn peníze a dědický podíl, dal mu všechno, co chtěl, a nechal ho jít pryč. Nebránil mu. Věděl, že se syn vrátí, že mu nikde nebude tak hezky, jako doma. Bylo jen otázkou kdy. A syn to věděl, že je doma hezky, byl si jistý otcovou láskou, věřil v jeho odpuštění. Kdyby ten otec byl nic neodpouštějící tyran, jistě by tohoto ztraceného syna nenapadlo vrátit se domů. A tak pronesl zásadní větu: „Vstanu a půjdu k svému otci. Poprosím ho za odpuštění. I kdybych byl u něj nadeníkem, pořád mi bude lépe, než teď.“ A následuje dojemná scéna, kdy se otec s tímto zbloudilým synem setkává. Čteme, že otec ho vyhlížel (kolik rodičů vyhlíží své děti, zda se vrátí), stýskalo se mu po dítěti. Sám mu běžel naproti (ne šel, ale běžel!)

a když se mu syn chtěl omlouvat, rukou mu zakryl ústa. Vše bylo odpuštěno. Jedno přísloví říká: „Kde člověk udělá k Bohu jeden krok, Bůh jich udělá k člověku nejméně tisíc.“

Rembrandt van Rijn: Návrat ztraceného syna (1666)

A nastává slavnostní chvíle: otec nasazuje synovi prsten. To v Orientu znamenalo, že je opět členem rodu, že opět může dědit, a že má všechna práva syna. Tento příběh je, sestry a bratři, hymnem na Boží lásku. Na lásku Boha-Otce, který odpustil a zapomněl. O takovém Bohu nám vyprávěl

Ježíš. Vyprávěl tedy o úplně jiném Bohu, než jakého z něj udělala církev ve středověku. Je v tom obsažen i věčný příběh lidstva: odpuštění a neodpuštění, celé dějiny lidstva jsou totiž dějinami neustálé nevěrnosti člověka vůči Bohu a neustálé věrnosti Boha vůči člověku.

Ze své zkušenosti víme, jak je velmi těžké odpustit člověku, který nám hodně ublížil. Někdo říká: musíš nejen odpustit, ale i zapomenout. Jenže to nejde! Kdysi jsem slyšel rozhovor se skvělým psychologem Jaro Křivohlavým. Ten v něm zdůrazňoval, že to prostě nejde, odpustit a zapomenout. To ublížení se nám totiž zapíše fyzicky přímo do mozku a neodstraníme ho. Ale když se pokusíme odpustit, budeme na to všechno, co se stalo, vzpomínat už s tím pocitem, že jsme se snažili tohle odpustit. Bude nám lehčeji. „A odpusť nám naše viny, jako jsme i my odpustili těm, kteří se provinili proti nám.“ Tak se denně modlíme.

Pokud člověk druhému neodpustí, zamkne se do vězení, k němuž má klíče jen on sám uvnitř. Odpustit a zapomenout, to dokáže asi jen Bůh.

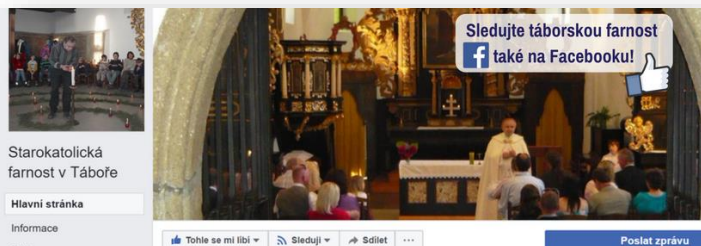
Jeden kolega – kněz – měl ve farnosti zbožnou ženu, která mu tvrdila, že mluví s Bohem. Nevěřil jí a chtěl jí vyzkoušet: „Až s ním budeš příště hovořit, zeptej se

ho, jaký hřích jsem provedl, když jsem byl studentem bohosloví.“ Za nějaký čas se jí s ironií v hlase otázal, zda tedy mluvila s Bohem a zda se ho zeptala na jeho hřích z mládí. „Ptala jsem se.“ „Nu, a co vám řekl?“ „Řekl mi: »Nepamatuji se.«“ Když On odpustí, tak zapomene.“ Epištola Efezským (2,4) ho nazývá „bohatý milosrdenstvím“.

Sestry a bratři, v tomto nervózním začátku 21. století, ve světě plném nelásky a neodpuštění, hovořme nejen o Bohu spravedlivém, ale také o Bohu plném milosrdenství. Lidé hledají světlo lásky v temnotě světa.

Velký francouzský kazatel a misionář Lacordaire, který kázal snad ve všech největších chrámech západní Evropy, ležel na smrtelné posteli. Okolo něj stáli mnozí jeho přátelé a známí a utěšovali ho. Jeden jeho spolubratr viděl, že ho něco trápí. Když se ptal na příčinu, velký kazatel řekl: „Smrti se nebojím, vždyť jsem o ní tolik kázal a vím, že zákonu smrti se nevyhnu ani já. I to mě uspokojuje, že z Boží milosti jsem mohl kázat Boží slovo z tolika kazatelen světa. Ale jen jedno si teď vyčítám: že jsem tak málo hovořil o Božím milosrdenství.“

↳ Alois Sassmann

Nová místopředsedkyně synodní rady

V úterý 23. ledna 2018 byla novou místopředsedkyní synodní rady zvolena Mgr. Lucie Kodišová z pražské farnosti u rotundy Nalezení sv. Kříže, v současnosti pastorační asistentka u katedrály sv. Vavřince. Lucie Kodišová je v tomto volebním období synodní rady v pořadí již třetí místopředseda/místopředsedkyně synodní rady. Po Evě Pudilové, která rezignovala na místo v synodní radě, byl místopředsedou synodní rady Petr Miencil, který synodní radu opustil na podzim 2017 po přijetí jáhenského svěcení.

Milá Lucko, ti z nás, kteří se alespoň chvíli pohybovali v Praze, tě jistě moc dobře znají. Jak by ses ale představila členům církve z mimopražských farností, kteří se s tebou zatím neseťkali?

Jsem historička umění a pracuji jako kurátorka sbírky drahých kovů a drahokamů v Národním muzeu. Ve starokatolické církvi jsem byla pokřtěna před deseti lety na Velikonoce roku 2008. V současnosti působím jako pastorační asistentka při katedrále sv. Vavřince. Protože si mě starokatolické společenství získalo, zapojuji se od té doby všemožně do jeho života. Baví mě různorodost aktivit, které jsou v církvi potřeba počínaje aranžováním květin nebo šitím liturgických rouch a organizací mezinárodních setkání konče. Především mě ale nepřestává bavit neuvěřitelná rozmanitost lidí, které přes všechny rozdíly spojuje Kristus.

Byla jsi zvolena místopředsedkyní synodní rady – nejvyšší laické funkce v církvi. Co to pro tebe znamená?

Znamená to pro mě především převzetí určité míry zodpovědnosti. Za běžných okolností bych se této funkci spíše vyhýbala, ale vzhledem k tomu, jak naše řady od zvolení na synodě prořídly, přišlo mi vhodnější, aby funkci zastával někdo, kdo

byl do synodní rady zvolen původně a je seznámen s obsahem všech dosavadních jednání.

Jak vnímáš současnou situaci církve. Proč se vyplatí být starokatoličkou nebo starokatolíkem? A jaké jsou naše největší výzvy?

Starokatolická církev umožňuje svým věřícím upřímnost. To je věc, která je mi na naší církvi sympatická a kterou vnímám, jako velkou výhodu oproti jiným společenstvím. Nikdo vás neodsoudí za to, jací jste, a tudíž vás nikdo nenutí být pokrytcem. To je zásadní. Kde jinde, než ve vztahu s Bohem bychom měli být zcela upřímní? Další výhodou, vyplývající především z velikosti naší církve je, že může kdokoliv realizovat své vlastní nápady, které mohou církev dále rozvíjet. Na

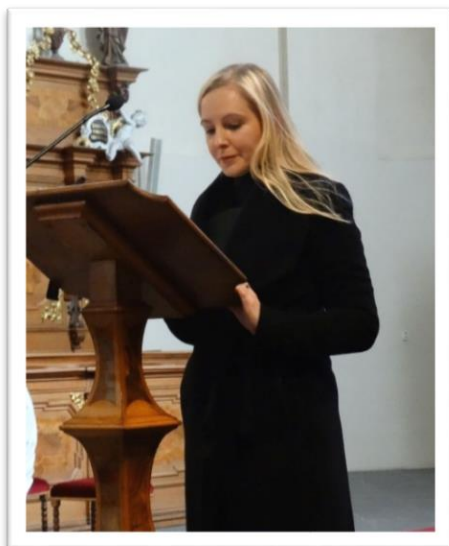
jednu stranu je to náročnější, protože nemůžeme v mnoha ohledech nabídnout tolik podpory, jako větší, nebo jinak strukturovaná společenství, na druhou stranu je v tom velká svoboda.

Jsou nějaké kroky nebo (teologická) témata, kterým by ses chtěla více věnovat?

Velmi aktuální je otázka svěcení nových duchovních a podpora duchovních stávajících. S tím ovšem souvisí také rozvíjení vnitrocírkevního vzdělávání laiků. V loňském roce již proběhl první úspěšný seminář o slově v liturgii. Doufám, že budou následovat další podobné akce.

Zkusme jednu vizionářskou otázku: Kde bys ráda viděla naši církev za 10 let?

V každé vesnici. ☺ Myslím si, že máme potenciál zaujmout v menších městech a na vesnicích, stejně jako ve větších městech i v akademickém prostředí. Naše farní obce jsou hodně různorodé a doufám, že si tuto jednotu v mnohosti zachováme i do budoucna. Kombinace tradice a tolerantního lidského přístupu, kterou naše církev nabízí je velmi nosná. Vzhledem k velikosti naší církve by mohlo být prospěšné začít více spolupracovat s jinými církvemi a neziskovými organizacemi. Vizí pro naši církev se v současnosti intenzivně zabývá pastorační komise a jistě bude i tématem nadcházející řádné synody. Bude-li naše vize konkrétní, vyplynou z ní odpovědi na řadu aktuálních otázek, před něž budeme tak jako tak brzy postaveni.

A na závěr na odlehčení: Čemu se obvykle věnuješ ve svém volném čase? Máš nějakou oblíbenou knihu? A co tvé oblíbené jídlo?

Aktuálně se věnuji hlavně psaní disertace, jíždě na koni a studiu drahých kamenů. Abych se přiznala, oblíbené knihy se mi dosti mění. Určitě bych nedokázala vybrat jen jednu, často mám nejraději právě tu, do které jsem zrovna začtená. Teď čtu velmi zábavnou knihu od Marcuse Chowna *Kvantová teorie nikoho nezabije*, rozečtenou mám také autobiografii Almy Mahler-Werfel a denně otvírám *Jiskry sv. Ignáce* od Gabriela Hevensiho. Sním s chutí prakticky všechno, kromě škušků s mákem, ale nejraději mám asi tatarák a rajčata ve všech podobách.

↳ připravil Martin Kováč

Foto: Archiv LK

Teologická studie: Úrok, lichva, etika

„Kdo z nás může pobývat u sžírajícího ohně? Kdo z nás může pobývat u věčného žáru? Ten, kdo žije spravedlivě a mluví, co je správné, a zavrhuje zisk z vydírání...“

Izajáš 33, 14-15

Náboženské etické systémy odmítají lichvu a různým způsobem nahlíží na problém půjčování peněz na úrok. V knihách Mojžíšových najdeme kategorický zákaz půjčování peněz na úrok. Pramenem tohoto zákazu je fakt rovnosti bohatých a chudých před Bohem. V Lv 25,35-37 stojí:

„Když tvůj bratr zchudne a nebude moci vedle tebe obstát, ujměš se ho jako hosta a přistěhovalce a bude žít s tebou. Nebudeš od něho brát lichvářský úrok, ale budeš se bát svého Boha. Tvůj bratr bude žít s tebou. Své stříbro mu nepůjčuj lichvářsky, na poskytované potravě nechť je vydělávat.“

Hebrejský termín pro úrok je nešech, a je odvozen od slovesa kousat. Další starozákonní texty, které zakazují úrok a lichvu jsou Ex 22, 25 a Ez 18, 4.8.9:

„Jestliže půjčíš stříbro někomu z mého lidu, zchudlému, který je s tebou, nebudeš se k němu chovat jako lichvář, neuložíš mu úrok.“ Ex 22, 25

„Je-li někdo spravedlivý a jedná podle práva a spravedlnosti... nepůjčuje lichvářsky a nebere úrok... takový spravedlivý bude jistě žít, je výrok Panovníka Hospodina.“ Ez 18,4.8.9

V 5. knize Mojžíšově je zákaz půjčování na úrok omezen pouze na soukmenovce. Cizincům však úrok účtovat lze:

„Svému bratru nebudeš půjčovat na úrok, na žádný úrok, ani za stříbro ani za pokrm, ani za cokoli, co se půjčuje na úrok. Cizinci můžeš půjčovat na úrok, ale svému bratru na úrok půjčovat nesmíš, aby ti Hospodin, tvůj Bůh, požehnal ve všem, k čemu přiložíš svou ruku na zemi, kterou jdeš obsadit.“ Dt 23, 20-21.

Je paradoxem, že ve středověkém křesťanském myšlení byli Židé považováni často stereotypně za lichváře, přestože je známo, že lichva – tedy neúměrně vysoký úrok – byla i v židovství považována za nesprávnou. Docházelo zde ke ztotožnění jakéhokoliv úroku, tedy i nízkého, s lichvou, pod vlivem absolutního zákazu půjčování na úrok ve středověkém křesťanství. Přestože v Pentateuchu je jasný zákaz půjčování peněz či naturálií na úrok, v papýrech z Elefantiny (5. století př.n.l.) existuje zmínka o půjčování na úrok mezi příslušníky židovského etnika navzájem.

Novozákonní texty, které se o úroku či lichvě vyjadřují, mají ve většině případů jako jádro sdělení zcela ne-ekonomickou podstatu. V Matoušově evangeliu čteme:

„Měl jsi tedy dát mé peníze peněžníkům, abych přišel a to, co mi patří, si vybral s úrokem.“ Mt 25,27

U Lukáše nacházíme tento text: „Řekne mu: Jsi špatný služebník. Soudím tě podle tvých vlastních slov. Věděl jsi, že jsem člověk přísný a беру, co jsem nedal, a sklízím, co jsem nezasel. Proč jsi aspoň mé peníze neuložil, a já bych si je byl vybral teď i s úrokem.“ Lk 19, 22-23

V obou textech je však klíčovým sdělením zúročení talentů, nikoliv kritika či akceptace půjčování na úrok. Nový zákon se tedy etickým problémem půjčování na úrok specificky nezabývá a pro účely biblicky orientovaného etického uvažování nám musí vystačit obecný přístup novozákonních textů v oblasti mezilidských vztahů k majetku (hmotnému či nehmotnému), např.:

„Kdo tě prosí, tomu dej, a kdo si chce od tebe vypůjčit, od toho se neodvracej.“ Mt 5,42

„Dávejte, a bude vám dáno. Dobrá míra, natlačená, natřesená, vrchovatá vám bude dána do klína. Neboť jakou měrou měříte, takovou Bůh naměří vám.“ Lk 6,38

Autoři raného patristického období jen zřídka kdy považují lichvu za téma diskuse, jemuž se věnují pouze do té míry, pokud má souvislost s osobní zbožností. Tématem patristických textů je jen málokdy problematika světské sféry a ekonomiky či obchodu. První nikájský koncil r. 325 zakázal kněžím půjčovat peníze na úrok. Pozdní antika (a raný středověk) byla na tom ekonomicky ne zcela nejlépe, takže akumulace peněz a snaha je investovat byla jen zřídka vým luxusem.

Tomáš Akvinský považuje úrok za špatný, protože jde vlastně o dvojitou platbu, jednak musí dlužník vrátit celou částku

zpět věřiteli (= první platba) a poté musí ještě zaplatit úrok za to, že peníze mohl po nějakou dobu užívat (= druhá platba).

„DÁVEJTE, A BUDE VÁM DÁNO. DOBRÁ MÍRA, NATLAČENÁ, NATŘESENÁ, VRCHOVATÁ VÁM BUDE DÁNA DO KLÍNA. NEBOŤ JAKOU MĚROU MĚŘÍTE, TAKOVOU BŮH NAMĚŘÍ VÁM.“

EVANGELIUM PODLE LUKÁŠE 6,38

Podle Tomáše jde o stejný případ, jakoby někdo prodával láhev vína, a žádal zaplacení jednak za víno, a poté také za právo toto víno vypít. Peníze jsou prostředek směny. Jsou použity, když se jimi platí. Chtít úrok za to, že člověk mohl peníze použít, znamená vlastně požadovat dvojitou platbu za jednu věc. Na pátém lateránském koncilu (1512-1517) bylo povoleno požadovat úrok v zastavárnách charitativního typu, tzv. *mons pietatis*.

U Luthera se téma lichvy objevuje ve spojitosti s postojem k Židům, který se v průběhu jeho života měnil. V období kolem roku 1520 Luther považoval Židy za bližní a zastával se jich proti perzekucím. Jen tak mohou být Židé podle Luthera přivedeni k víře v Ježíše, jako pravého Mesiáše židovského národa. V roce 1520 Luther publikuje spis Krátké kázání o lichvě, které později přepracuje a publikuje roku 1524 pod názvem O obchodování a lichvě. Zde se Luther soustředí na problém úroku jako odměny za riziko, které

považuje u pouhého půjčování peněz neúměrně malé vzhledem k tehdejšímu běžnému úrokům. Luther opovrhne těmi, kteří by chtěli zisk bez rizika nebo bez vlastního úsilí. V období selského povstání se jeho postoj mění a převažuje negativní postoj: vyžaduje restriktivní opatření, včetně zákazu půjčovat peníze na úvěr a vymezuje se ostře proti Židům, které považuje za lichváře.

Kalvín, na rozdíl od Luthera, zastával jiný názor na problematiku úroku. V Ženevě prosadil roku 1543 nařízení, které omezuje úrokovou sazbu u peněžních úvěrů na 5 procent ročně. Poprvé odděluje spravedlivý úrok (oněch nejvýše 5%) od lichvářského (vyšší než 5%). Lichva byla až do osvícenství nezřídka trestána smrtí.

Je namístě zmínit smutnou kapitolu křesťanského antijudaismu, který ztotožnil Židy s lichváři a tento postoj často zaznívá dodnes. Ve středověku bylo Židům zapovězeno vykonávat mnohá běžná povolání, s cílem dotlačit židovské etnikum do nižšího sociálního postavení. V podstatě jednou z mála činností, kterou mohli Židé vykonávat, byly úkony spojené s vybíráním místních daní, poplatků a s půjčováním peněz. Protože oficiální středověká církevní nauka považovala půjčování peněz na jakýkoliv úrok za hřích, bylo nutně spojeno postavení židovského věřitele v očích křesťanů se zlem a hříchem.

V osvícenském myšlení dochází k definitivní rozluce chápání úrokové sazby jako hříšné a na běžný, nízký úrok se pohlíží jako na správný a nutný prostředek ekonomického růstu. Císař Josef II. zrušil roku 1787 dosavadní úpravy proti lichvě s cílem usnadnit soukromé úvěrování a vyvolat tak ekonomickou aktivitu v říši. Trest smrti za lichvu byl zrušen a lichva,

Lucas Cranach st.: Kristus vyhání lichváře z chrámu

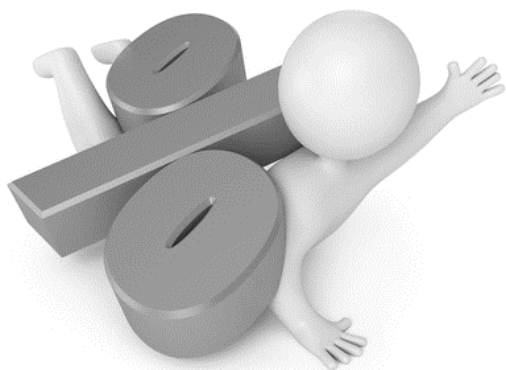
tedy úrok vyšší než stanovený císařským patentem, byl vyšetřován jako tzv. těžký policejní přestupek proti vlastnictví. Lze konstatovat, že osvícenský postoj, charakterizovaný následujícími principy, se udržel zcela či částečně v moderních právních řádech různých zemí euroamerického kulturního okruhu prakticky podnes:

- Půjčování peněz na nízký úrok je přípustné, protože umožňuje financování ekonomické aktivity a investic, které mají ziskovost vyšší, než je úroková míra půjčky
- Půjčování na úrok se mění na lichvu, pokud jsou úrok či související poplatky neúměrně vysoké
- Stát má za cíl lichvu omezit či zcela odstranit, protože vede k zadlužování chudé části obyvatelstva, kteří jsou jako dlužníci rizikovější skupinou s nižší schopností splácet úvěr

- Hranice mezi přípustnou úrokovou mírou a lichvářským úrokem je neostrá, a pokud ji státní moc reguluje, je její stanovení arbitrární – tedy dohodou.

Při pokusu hodnocení postojů k problému úrokové sazby a lichvy je nejprve potřeba vymezit otázku, kterou vlastně chceme zodpovědět. Ve světle výše nastíněného etického uvažování o problému půjčky v průběhu dějin považuji za klíčové dvě otázky:

- Je eticky správné půjčovat peníze na úrok v rámci osobních rodinných, přátelských či kolegiálních vztahů, tedy v rámci osobní etiky?
- Do jaké míry je problém půjčování peněz na úrok problémem sociální etiky?

Nejprve si vymezme rozdíl mezi pojmy úrok a lichva. Pojem úrok je v dnešní češtině chápán jako eticky neutrální. Úrok se stává lichvářským tehdy, pokud je nepřiměřený. Panuje shoda, že lichva = nepřiměřený úrok. Je ovšem otázka, kde je hranice, kdy se přijatelný úrok stane eticky neúnosným. Karl-Heinz Peschke v knize *Křesťanská etika* definuje jako lichvářský takový úrok, který je vyšší než hodnota jistiny, tedy půjčených peněz. Není však

řečeno, zda se jedná o období jednoho roku či jinou délku splácení úvěru.

Nyní k otázce, zda je vůbec eticky oprávněné půjčovat peníze na úrok příbuzným, přátelům, známým. Z faktu inflace vyplývá, že peníze samy o sobě ztrácejí postupně svou hodnotu. Půjčím-li dlužníkovi 300 tisíc Kč dne 1. ledna 2013, a dvouprocentní inflace na konci roku znamená, že tzv. spotřební koš zboží v hodnotě z Nového roku by stál o rok později na Silvestra již 306 tisíc Kč, mohu v některých situacích, kdy se nejedná o půjčku v nouzi, snad oprávněně chtít, aby dlužník tuto inflaci pokryl ze svých zdrojů. Otázkou je, do jaké míry lze požadovat úrok vyšší, než je inflace. Nemám hotovou odpověď, ale naznačím několik otázek, které bych považoval za nutné vzít v potaz:

- Je dlužníkem přítel/příbuzný/osoba nějak blízká, již jsem schopen vyjít vstříc na základě pozitivního emocionálního vztahu a jsem ochoten vzdát se zisku vyššího, než je inflace?
- Je dlužníkem člověk v nouzi, který peníze nutně potřebuje a pokud by peníze nezískal, dostal by se do závažných potíží nebo stavu těžké nouze?
- Jde o peníze pro investiční plán, podnikatelský záměr? Pokud záměr nevyjde, přijdu o všechno? Pokud se zadaří, budu mít podíl na zisku?
- Jak spolehlivý je dlužník? Má důvěryhodnou historii splácení, anebo je o něm známo, že vrací pomalu a pozdě?
- Jsou půjčené peníze nějak zajištěny? Směnkou, zástavním právem, zástavou nějakého objektu, ručitelem?

- Jde o půjčku na dobré slovo, anebo bude o půjčce sepsán zápis (myslím již nyní na zadní kolečka, kdyby dlužník nesplácel)?

- Do jaké míry jsem ochoten použít státní donucovací aparát v případě, že dluh nebude splacen?

Úroková sazba je nemorální tehdy, kdy relativně nízkou úroveň rizika nesplacení kryje nepřiměřeně vysoký úrok, a věřitel počítá s tím, že spolehlivý dlužník je v nouzi a s jistotou vrátí jistinu i úrok. Častěji jde o snahu vydělat na sankčních poplatcích za nesplacený úvěr a hřeší se na to, že například v českém právním řádu není stanovena horní hranice úroku spotřebitelských úvěrů.

Dostáváme k sociálně-etické dimenzi problematiky úroků a lichvy. Má stát a společnost regulovat výši úroků (tj. má stanovit, kdy je úrok považován za lichvářský a překročení této hranice má hlídat a trestat)? Anebo má rezignovat na tento etický problém a ponechat jej čistě oblasti soukromého smluvního práva (co si dohodneš s bankou nebo věřitelem, to je tvoje věc)? Ve vztahu práva k problematice vysokých úroků nebo lichvy existují v euroamerickém kulturním okruhu dva výraznější postoje:

- Angloamerický přístup preference osobní svobody, akcentu na ekonomickou a podnikatelskou svobodu a nechuti regulovat. V USA nebo ve Spojeném království sice zákony proti lichvě existují, existují však četné výjimky pro banky, které např. zakazují státům regulovat výši úrokové sazby na kreditních kartách. Je potřeba však také dodat, že např. v USA státy vyžadují po věřitelích povinnost jasně a srozumitelně informovat o roční

úrokové sazbě a všemi poplatky souvisejícími s půjčkou a jejím případným nesplácením.

- Evropský kontinentální přístup se snaží o sociální spravedlnost a tendenci regulovat extrémy v oblasti soukromého práva, kdy je jedna ze stran výrazně slabší (tedy například banka versus dlužník s kreditní kartou). Tak např. francouzské právo považuje půjčku za lichvářskou, pokud její úroková sazba převyšuje o třetinu běžnou úrokovou sazbu produktů se stejnou nebo podobnou mírou rizika nesplacení.

Považuji za oprávněné, aby stát půjčování peněz do jisté míry reguloval (zde je namístě otázka, jak velká má být míra regulace). Důvodem je fakt, že část lidí bude mít vždy potíže půjčky splácet, ať z už důvodu sociální tísně nebo kvůli nedostatku finanční gramotnosti. Banky a finanční společnosti budou vždy ve znalostní a organizační převaze proti jednotlivému člověku, který si půjčku bere. Vidím místo státní regulace nejen v oblasti stanovení maximální úrokové sazby (která v České republice není zákonem regulována), ale také v podpoře neziskového sektoru, například poraden ve finanční tísně.

Závěr

Náboženské systémy, včetně židovství a křesťanství považují vysoký úrok za nemorální. Vysoké úroky a nepřiměřené poplatky souvisí se snahou o zisk za každou cenu. Biblická tradice, stejně jako křesťanské myšlení středověku považuje lichvu za provinění proti člověku a Božímu řádu. V novověku dochází k jemnějšímu rozlišení mezi oprávněným úrokem, který má jako cíl vrátit peníze do ekonomiky a umožnit investování akumulovaných

prostředků, a mezi neúměrným odíráním dlužníka lichvářskými úroky. Žel, v křesťanství došlo, zejména ve středověku, k jednoznačnému ztotožnění židovských spoluobčanů s lichváři. To nikoli bez viny křesťanských myslitelů, kteří i nízký úrok považovali za nepřijatelný.

Pokud přijmeme za eticky oprávněný koncept úroku, tedy poplatku, který dlužník platí věřiteli v závislosti na délce půjčky a výšce půjčky, jaká je hranice, kdy už úrok není eticky únosný a stává se nepřiměřeným? V současném světě finančnictví je praxe úroku natolik běžná, že je považována bezmála za tržní zákon, proti kterému nelze nic namítat, a který je eticky neutrální.

V euroamerické společnosti existují v zásadě dva různé přístupy: angloamerický liberální a evropský kontinentální se snahou vysoký úrok regulovat. České právo nereguluje úrokovou sazbu peněžních úvěrů, pouze vyžaduje povinnost věřitele informovat dlužníka písemnou formou o celkové výši úroků a poplatků.

V oblasti sociální etiky považuji za oprávněnou a vhodnou nezbytně nutnou míru regulace úrokových sazeb zákonnou úpravou, a to proto, že spotřebitel bude oproti bance téměř vždy ve znalostní a organizační nevýhodě.

↳ Petr Miencil

† Zemřel emeritní arcibiskup utrechtský Antonius Jan Glazemaker

Se smutkem v srdci jsme přijali zprávu, že v sobotu ráno 20. ledna 2018 zemřel emeritní utrechtský arcibiskup Antonius Jan Glazemaker.

Narodil se v roce 1931, kněžské svěcení ve starokatolické církvi přijal v roce 1956. Roku 1979 se stal biskupem Deventeru a odsud byl v roce 1982 povolán na utrechtský arcibiskupský stolec. Tuto pozici, která je spojena i s předsednictvím Mezinárodní starokatolické biskupské konference, vykonával do roku 2000.

Utrechtská církev, stejně jako vdova Gerda, děti a vnoučata nás prosí o modlitbu. Děkujeme Bohu za vše dobré, co skrze svého služebníka Antonia Jana své církvi přinesl. R.I.P.

+Pavel

Příběh pro naše nejmenší

Každý si občas říká, že by chtěl žít v jiné době. V nějaké lepší době. V době, kdy by bylo méně problémů a více zábavy, kdy by lidé měli více peněz a méně povinností. No, a právě to si jednou říkal kluk, který musel rodičům pomáhat na poli, kde pěstovali různou zeleninu. Ten kluk měl práce na poli plné zuby, ale rodiče mu už mnohokrát vysvětlili, že samo se to nedělá, a tak mu nezbylo než pracovat.

Bylo třinácté století a lidé měli mnohem méně času na zábavu. Většinu dne trávili prací. Chodili spát brzy a brzy vstávali. Byl středověk, doba rytířů. Nebyla elektřina, takže se svítilo jen svíčkami a to, že někdy bude televize, nebo internet, nebo třeba automobily, lidé vůbec netušili. Lidé v Evropě tehdy dokonce neznali ani brambory nebo kukuřici. Ty zatím byly jen v Jižní Americe, kde si na nich pochutnávali indiáni. V Itálii, odkud náš chlapec Filip pocházel, lidé jedli pšeničné placky a zeleninu.

O tomto Filipovi Vám chci povědět příběh. Abyste to však měli o něco zábavnější, některé věci jsou trochu, ale opravdu jen trochu popletené. Přibližně v každém odstavci najdete jeden nesmysl. Dokážete poznat, co je špatně? Rodiče vám jistě pomohou a to, čemu nebudete rozumět, vám vysvětlí. Tak tedy začínáme.

Filip žil v Itálii. Itálie je země, kterou dnes poznáte na mapě Evropy podle toho, že vypadá jako veliká bota. Je tam o něco tepleji než u nás, rostou tam krásně modré citróny, olivy, nebo třeba pistácie. Itálie má moře, a to hned ze tří stran. Na jedné z těch stran, totiž na západním pobřeží, Filip se svými rodiči a třemi sourozenci

žil. Měli malou zemědělskou usedlost, kde pěstovali zeleninu, kterou prodávali na tržišti. Také měli i několik oveček, které měl Filip rád. Obzvláště jednu z nich.

Filip měl mezi kamarády rybářské synky. Jejich tátové lovili ryby, které pak zbytek rodiny zpracovával a prodával na tržišti, kde se s nimi Filip setkával, když pomáhal mamince prodávat zeleninu. Třeba hrušky, nebo švestky.

V takovémto světě žil Filip a mnoho dalších lidí. Největší zábavou byli kejklíři, kteří někdy přijeli na výroční trhy, nebo když měl některý urozený pán svatbu. To bylo všude plno aut a motorek, panečku! Zajímavé také bylo, když do kraje zavítal nějaký věhlasný kazatel a ten pak mluvil v kostele. To bylo docela jiné než každonedělní kázání starého padre Giuseppe. Ten mluvil pořád tak nějak stejně.

A něco podobného se právě teď stalo. Filip slyšel od svého kamaráda Paola (česky vlastně Pavla), že do města přijeli nějací mniši odněkud ze severu, totiž z Assisi. Jsou prý velmi milí a mluví ohromně zajímavě. Dokonce mluví i k dětem, nejen k dospělým. Pavel je prý potkal včera, zrovna když mu nad hlavou prolétala raketa. Jejich jména si nezapamatoval. Jen jedno – Francesco. Tedy František. Byl to asi nějaký jejich představený, protože ostatní ho poslouchali. Ten František byl podle všeho zvláštní člověk a Filip se domluvil s Pavlem, že hned, jakmile mu to rodiče dovolí, půjdou společně do města, aby tyto zvláštní mnichy viděli na vlastní oči.

Filip konečně vytrhal ze země dost zeleniny a rodiče mu dovolili jít si hrát s Pavlem. Upaloval jako divý a měl takovou radost, že ani nevypl televizi. Měl velkou starost, se kterou se chtěl svěřit, pokud to bude možné, tomu zvláštnímu muži v mnišském hábitu, jménem František. Rodiče totiž měli málo peněz. Stále si stěžovali, že zeleniny se prodává málo, a tak se rozhodli, že na zítřejším trhu prodají jednu ovci. A právě tu Filipovu nejoblíbenější. Co se jich chlapec napřemlouval, aby to nedělali. Nic naplat. Filipovi nevadilo ani tak to, že jeho milovaná ovečka bude prodána, ale spíše to, že bude zabita na maso. Filip nevěděl, jak by mu mnich František mohl pomoci, ale dospělí a zvláště zbožní muži jako František, si třeba budou vědět rady.

Kousek za vlakovým nádražím uviděli oba chlapci, tedy Pavel a Filip, muže v hnědém mnišském hábitu, jak mluví k ptáčkům, posedaným na vysokém dubu. A světe div se, ptáčci vypadali, že mu rozumějí. Kývali hlavičkami, jako by s ním souhlasili. „Bůh je láska.“ říkal právě

muž, a ptáčci souhlasně zapěli. „Vše vytvořil dobré, protože miluje své stvoření“, dodal mnich a v tom si všiml obou chlapců. Ti stáli několik kroků od něj a nevěřícně zírali na strom plný různých druhů ptactva. „Tak leťte a pamatujte si to“ řekl ještě k ptáčkům a ti se rozlétli do všech stran. Mnich pak přistoupil k chlapcům.

„Nechtěli mě poslouchat lidé ve městě, tak kázu ptáčkům“ vysvětlil udiveným chlapcům a laskavě se pousmál. „Bůh chce, aby se lidé k sobě chovali pěkně, ale lidé nechtějí opustit svou lakotu a sobectví“ pokračoval. Jeho tvář, trochu vousatá, byla plná klidu a oči měl plné něhy.

„Vy jste František?“ zeptal se Pavel a mnich přikývl. „A kdopak jste vy, chlapci?“ zeptal se a pohládl je po vlasech. Chlapci se mu představili, celí zaradělí. Styděli se a cítili se nesví, ale přitom jim s ním bylo velmi dobře. František jim pověděl mnoho zajímavých věcí a chlapci naslouchali s otevřenou pusou. Až Filipovi zazvonil mobil a on si uvědomil, že musí domů. Oba chlapci se rozloučili a odběhli. Byli z toho setkání tak nadšeni, až se Filip úplně zapomněl Františkovi svěřit se svým trápením. Večer se tedy plačtivě modlil. František jim totiž řekl, že vše, co je trápí, mohou svěřit Bohu.

Další den šel jeho otec na trh prodat Filipovu oblíbenou ovečku. Filip tam odmítl jít, nechtěl se dívat, jak si jeho ovečku odvede cizí člověk, aby ji zabil na maso. Otec však cestou potkal mnichy, odcházející z města, kde jen málokdo chtěl naslouchat o Boží lásce. František k němu přistoupil a zadíval se na ovečku. Byla krásná, s fialovou vlnou, jak to ovečky mívají. „Proč chceš nechat zabít

ovečku, která je tak mladá a krásná?“ zeptal se František Filipova otce. Ten byl náhle celý nesvůj. „No, já... my... nemáme peníze, otče,“ vykoktal nakonec ze sebe. František se zamyslel. „Koupím ji od tebe,“ řekl. „Biskup mi kdysi daroval zlatem vyšíváný plášť, ale co já s tím? Dám ti ho za ni. Dostaneš za něj na trhu mnohem víc, než za ovci“. S těmi slovy vytáhl ze své mošny nádherný, zlatem vyšíváný plášť a podal jej Filipovu otci. „Ale co s ní budete dělat? Slyšel jsem, že nejíte maso“ divil se Filipův otec. František se laskavě usmál. „Dám ji na klášterní zahrádku sestře Kláře, aby tam dělala sestrám společnost. Bude mít radost. Má ovečky moc ráda.“

Když odcházel, otočil se ještě a zavolal. „Filipovi řekni, že o ní bude dobře postaráno. Může ji někdy navštívit. A taky, ať vše svěruje Bohu. Bůh vždy slyší naše modlitby.“ Mniši pomalu i s ovečkou odcházeli, až zmizeli Filipovu otci z očí.

Na kostelní věži právě zvonil zvon a tím skončil i náš příběh.

↳ *Kamil Kozelský*

Velkopáteční postní polévka jáhna Petra Brzobohatého

Na Velký pátek v katedrále u sv. Vavřince na Petříně se už 10 let scházíme k nočnímu bdění, kdy po velkopátečních obřadech někteří z nás zůstávají v kostele až do svítání v tichu, modlitbě, v rozhovoru v sakristii anebo při procházce po vrchu Petřínském, kde dlouho do noci zaznívají písně těch, kteří jdou cestu křížovou. Spolu prožíváme vrcholící velikonoční poselství. A protože mnoho z nás se po celý pátek postí, scházíme se po půl noci po jedné z modliteb u jednoho stolu v sakristii a společně usedáme k již tradiční postní zeleninové polévce.

K její přípravě budeme potřebovat:

2 velké cibule, 1 palice česneku, kousek celeru, 4-5 středních brambor, 2-3 mrkve, 1 petržel, 1 hrst sušených hřibů (můžeme nahradit asi 200 g orestovaných žampionů), 3 bobkové listy, pepř celý, nové koření, majoránka, sůl, pepř

Postup:

1. Namočíme sušené houby aspoň 3 hodiny předem.
2. Cibule nahrubo nakrájíme.
3. Česnek nakrájíme na plátky, oškrábeme brambory a očistíme kořenovou zeleninu, vše nakrájíme na kostičky (velikost dle vaší libosti). Vše dáme do hrnce a zalijeme cca 3 litry vody.
4. Přidáme sušené houby (předem namočené) nebo orestované žampiony, bobkový list, nové koření a kuličky pepře.
5. Poté necháme probublávat a vaříme do poloměkka.
6. Dochutíme solí, pepřem a majoránkou (pokud jste zvyklí na bujon v kostce, můžete přidat ještě kostku zeleninového bujónu).

Z aktivit našich farností:

Lednové ekumenické události v Šumperku

Každý rok v lednu se konají dvě zajímavé ekumenické aktivity: Týden modliteb za jednotu křesťanů a Alianční modlitební týden. Na sociálních sítích jsme si všimli, že se do nich aktivně zapojila naše farnost v Šumperku. Poprosili jsme proto místního faráře Pavla Cepka aby nám přiblížil, jak asi vypadá ekumenismus na farní úrovni.

Pestrá ekumenická scéna je v Šumperku mnohaletou tradicí již z dob totality. Je to i důsledek dosídlení po odsunu původního německého obyvatelstva po Druhé světové válce. Zatímco jiné církve z příchodu nových členů profitovaly, pro starokatolickou obec to znamenalo praktický zánik a živoření po desítky let. Nicméně přátelské vztahy mezi duchovními různých denominací stejně jako historky s tím spojené daly vzniknout legendám. Vypráví se, že přátelsky nakloněný církevní tajemník na ekumenické schůzi duchovních oznámil, že musí získat někoho z jejich řad pro tajnou spolupráci, jinak ho vymění a přijde nový, který kamarád rozhodně nebude. Milí faráři a kazatelé se tohoto nelehkého úkolu zhostili svérázným způsobem. Nejprve společně vypili nějakou tu láhev špiritusu, pomocí tahání zápalek určili kandidáta na konfidenta a poté o všem učinili zápis, který pak v jedné z lahví zakopali na farní zahradě. (Dnes už nikdo neví kde.)

V Šumperku jsem farářem již 21. rokem a jsem nejdéle zde sloužícím duchovním ekumény a tak mohu trochu vzpomínat.

Před dvaceti lety zde byla dobrá parta duchovních, ekumenismus vždy závisel na našich přátelských vztazích. Scházeli jsme se celý rok, vyjma letních prázdnin, jednou měsíčně na některé faře, četli z Bible, modlili se a hostitel si připravil nejen výklad příslušné pasáže, ale také občerstvení. Během času se mnozí kolegové a kolegyně vyměnili a řadu z nich jsme také vyprovodili na věčnost. Naše setkávání už sice není tak pravidelné jako dřív, ale společný lednový ekumenický týden modliteb držíme od nepaměti v nezměněné míře. Každý nově přibývší duchovní tak naskakuje do dávno rozjetého vlaku a musí reflektovat zdejší poměry. Zastoupeny jsou zde církve: Armáda spásy, Bratrská jednota baptistů, Církev adventistů sedmého dne, Církev Československá husitská, Českobratrská církev

evangelická, Pravoslavná církev, Římskokatolická církev a Starokatolická církev.

Letošní společný týden začal v neděli 7. 1. 2018 a probíhal až do neděle 14. 1. 2018. Jeho námětem bylo téma: Obnova církve, co Duch praví církvím (z knihy Zjevení) Bohoslužby se konaly prakticky ve všech farnostech a sborech vždy v 18 hodin a vystřídali se všichni faraři a kazatelé. Rozdělení míst je víceméně tradiční. Naše farnost hostí středeční bohoslužbu už 20 let. Osobu kazatele tentokrát určil los; na mne padlo promluvit ve sboru ČČSH a v našem kostele poprvé sloužil slovem nový kazatel

CASD br. Daniel Huvar. Program týdne je dosti náročný a navštívit všechny bohoslužby je takřka nadlidský výkon, přesto se však tací najdou. Vždy je to příležitost uvidět známé tváře a utužit tak dobré vztahy mezi členy jednotlivých církví. U nás také bývá zvykem pozvat přítomné kazatele k posezení do farního suterénu na kávu, čaj, něco k zakousnutí či něco na spláchnutí prachu z cest. Pro úplnost ještě zbývá dodat, že výtěžek společné sbírky poputuje na pomoc sociálně slabším rodinám, jejichž děti se v letošním roce zúčastní příměstského tábora, který pořádají AS a ČCE.

↳ Pavel Cepek, foto: Jakub Pavlús

Zeptali jsme se...

Vnímáte nějaká specifika „starokatolické ekumeny“? Čím můžeme jako starokatolíci přispět k nalézání křesťanské jednoty?

Naší devizou je bezesporu svobodomyšlnost a poměrně nízká míra „samospasitelnosti“, takže nemáme takové zábrany a předsudky v soužití s ostatními církvemi ekumeny. Z toho také vyplývá i náš vklad ke křesťanské jednotě – ukázat, že bychom se neměli brát tolik vážně a dovolili si myslet a jít i za vžité hranice. Jednotu rozhodně nespátřuji v ladění doktríny a kličkování mezi paragrafy, ale v pěstování obyčejných lidských vztahů. Nejdříve bychom se měli stát přáteli, pak si můžeme hrát na teologii a liturgii.

Jaké ekumenické výzvy vidíš v Šumperku? Co by mohlo prohloubit vzájemnou spolupráci?

Toto obecné pravidlo je nejtěžší realizovat ve vlastním prostředí. Častá výměna duchovních u nás v Šumperku se negativně podepsala na intenzitě kontaktů, zbyl nám v podstatě jen alianční týden a jedno dvě setkání duchovních do roka. Pokud si kolegové a kolegyně nesesdnou, odrazí se to v celkové atmosféře v ekumeně.

Máte kromě pozitivních i nějaký negativní zážitek? Pokud ano, máte pro naše čtenáře nějakou radu, jak takové těžkosti překonávat?

Dlouhá léta byl problém kázat o aliančním týdně v kostele římskokatolické církve (až na období působení děkana V. Kološe) a vůbec snaha si vybírat, kdo kde bude mluvit. V letošním roce jsme poprvé losovali (s tím nápadem přišla moje manželka) a jeden malý problém jsme tak odstranili.

↳ připravil Martin Kováč

Pozvánka: Týden duchovní obnovy 2018

Co tak strávit letošní letní dovolenou s členy ostatních farností?

Je tomu už šest let, kdy nás napadlo, že by nebylo špatné strávit pár dnů společně. Tedy společně v rámci naší obce, případně pozvat i další lidi z církve. Prostě zajet někam poblíž, kde bychom se mohli společně pomodlit, pokecat, zajít si na výlety a těm, kdo náš region neznají, jej trochu ukázat. Nakonec z toho byl pěkný týden ve dvaceti lidech, počítáno i s dětmi. Ten jsme strávili ve Slezských Beskydech, v bývalé evangelické škole. Dá se říci, že to bylo setkání dvou obcí: Těšína a Jablonce. Program byl ještě velmi volný a vlastně z nutnosti se tehdy začala tvořit myšlenka samostatného programu pro děti, který by uvolnil pozornost rodičů pro duchovní rozjímání.

Jelikož všichni odjížděli spokojeni, bylo jisté, že se podnik ještě zopakuje. Další ročník se na oplátku konal na faře v Desné. Karel Kolářček nám připravil

skvělý itinerář výletů a děti si tehdy poprvé zahrály na rytíře v předem připravené „celotáborové“ hře se závěrečným pasováním do stavu rytířského.

Další dva ročníky jsme prožili v Travné v Rychlebských horách, kde už bylo zřejmé, že se jedná o tradici, kterou bychom chtěli udržet. Také účastníků přibývalo, a tak nás nakonec bylo okolo čtyři-

ceti. I denní program doznal jistého zpřesnění, takže každý věděl, co, kdy a kde se bude dít.

S tímto rozvojem však přišel i problém. Tím problémem byla kapacita objektů. Pátý ročník (všemi hodnocený jako zatím nejlepší) se proto konal v Salesiánském středisku „Orlí hnízdo“ pod Ondřejníkem v Beskydech. A byla to dobrá volba. Nejen proto, že zázemí bylo skvělé (dokonce jsme měli k dispozici i bazén) s překrásným výhledem na Beskydy, ale také proto, že celkový počet účastníků nárazově přesáhl padesátku.

Jak vidíte, máme již docela vysoko nastavenou laťku, ale věříme, že máme ještě kam růst. Pokud se i vy rozhodnete přijet, máte se rozhodně na co těšit. Není to jen dopolední duchovní program, co pro vás máme připraveno. Také zajímavé činnosti, dnes nazývané workshopy. Dále výlety do okolí a samozřejmě i čas strávený v obyčejných, přátelských rozhovorech. Dětský program se občas prolne s tím dospěláckým, takže budete mít i příležitost si s dětmi zašermovat, či zašřílet z luku. Jen jedné věci se u nás nedočkáte – nudy! Tak co, jedete s námi?

✧ Kamil Kozelský

SRDEČNĚ VÁS ZVEME NA TÝDEN DUCHOVNÍ OBNOVY S NÁZVEM

לך לך
CESTA K SOBĚ aneb „LECH LECHA“
ve stopách Abrahámových
5. - 12.8.2018

Motto: „Vyjdi...“
(Gen 12,1)

Pojďte s námi:

- zcela nově se dotknout starého Abraháмова příběhu
- objevit krásu a mystiku hebrejštiny
- prožít liturgii na úvod i závěr této akce
- zúčastnit se zajímavých workshopů i her
- zazpívat si a pomodlit se (nejen) při večerních chválách
- zažít uvítání šabatů – kabalat šabat
- využít možnost k vzájemnému naslouchání, přemýšlení a sdílení
- nechat děti vyřadit se v rytířském programu plném her a zkoušek

Doprovází Josef Byrtus
učitel, publicista, kronikář,
popularizátor historie a teologie
judaismu a křesťanství
Autor knih:
Židé v Jablunkově,
Cesta k sobě

Ceny:

Přihláška do	děti do 2 let	děti 2-15 let	lidé 15+
30.4.2018	350 Kč	2300 Kč	2600 Kč
později	350 Kč	2500 Kč	2900 Kč
cena/den pobytu	50 Kč	360 Kč	415 Kč

Přihlášením se myslí úhrada nevratné zálohy 500. Kč/osoba

Místo konání:
RS Lorien, 561 63 Nekoř,
<https://lorien.luzanky.cz>

Informace a přihlášky:
Kamil Kozelský, 777 794 557,
kamil.ged@centrum.cz

#StarokatoliciCeskyTessin

...ze života naší církve

Večer u příležitosti 73. výročí
osvobození Osvětimi
v Táboře, 30. 1. 2018

Vizitace v Havlíčkově Brodě,
28. 1. 2018

Přímý přenos bohoslužby
z Jablonce nad Nisou na ČT 2
25. 2. 2018

Zasedání IBK v Utrechtu
(19. - 21. 1. 2018)

Popeleční středa v pražské
Rotundě, 14. 2. 2018

Postní potravinová sbírka
v Pelhřimově

**Starokatolická
církve v ČR**

www.starokatolici.cz

www.facebook.com/starokatolici.cz

Přihlašte se také k odběru novinek
na www.starokatolici.cz/newsletter

